

La Catalunya contemporània, amb llapis i paper

Lluís Juste de Nin enllesteix la seva primera trilogia de novel·les gràfiques que recullen la història de Catalunya, tot adaptant obres clàssiques de la literatura universal. 'L'Educació sentimental', de Flaubert, és l'escollida per retratar la Barcelona dels anys de la República, la guerra civil i el primer franquisme a 'Barcelona 1931'.

Frederic Morell és un jove batxiller de Puigcerdà que, a instàncies de la seva mare, decideix de començar el estudis universitaris de dret a Barcelona. Durant el viatge amb tren cap a la capital catalana, coincideix al mateix vagó amb una parella adinerada de Barcelona, els Arnau. El jove s'enamora perdudament de la senyora Arnau, la Maria, i malda per tornar-la a veure un cop instal·lat a la ciutat. Aquest és el punt de partida de la novel·la gràfica *Barcelona 1931*, de Lluís Juste de Nin. Una obra que viatja des de l'any de la proclamació de la República fins al 1963.

La novel·la gràfica recull el període més convuls del segle XX: la República, la guerra civil i el franquisme. "No puc evitar d'escriure dibuixant, i l'única manera possible de fer una sèrie de llibres d'història era aquesta", explica Juste de Nin. "Crec que obres com aquesta són assequibles a la nova generació, que potser no se sent tan atreta per la història explicada de manera acadèmica", opina el dibuixant.

Juste de Nin va començar la seva trajectòria en el món de la novel·la gràfica amb *Els Nin. Història d'una família* (2004), on recull aventures de generacions anteriors de la seva família. Després va emprendre la tasca de retratar la història de Catalunya adaptant obres clau de la

literatura universal. El repte era recórrer als fets principals de la història catalana des del 1931 fins al 1981, mitjançant una trilogia de novel·les gràfiques sota el títol de *Cròniques a llapis*. La primera novel·la escollida pel dibuixant i dissenyador va ser *El comte de Montecristo*, d'Alexandre Dumas. Juste de Nin va situar l'obra francesa a la Catalunya del 1941, poc després del

final de la guerra civil i als inicis de la dictadura franquista. "Va ser el primer llibre que vaig llegir de manera seriosa, i des del primer moment vaig admirar la capacitat del comte per esquivar les adversitats", explica l'autor. *El comte de Montecristo 1941* acaba l'any 1976, amb l'arribada a Barcelona del president Tarradellas.

Per tal d'explicar la transició, Juste de Nin va dibuixar *El guepard 1970*, basat en l'obra de Giuseppe de Lampedusa. "Res millor que posar al centre de la novel·la un home fort de la indústria tèxtil caigut en desgràcia per explicar el procés de canvis en què entrarà Catalunya arran de la mort de Franco", diu l'autor. Juste de Nin fa acabar la novel·la amb el cop d'estat de Tejero, l'any 1981. "El meu objectiu és retratar de manera desimbolta fets històrics molt seriosos, i els grans clàssics em donen l'esquelet adequat per a fer-ho", justifica el dissenyador català.

'Barcelona 1931', la darrera baula de la trilogia. "Sento un gran amor per l'obra de Flaubert i cap autor no em podia servir més per a retratar la convulsió dels anys 30", diu. Els personatges de la novel·la abasten tot l'espectre ideològic de l'època: hi surt l'estalinista, el partidari de la Lliga, l'afiliat a la CNT... Malgrat això, en Frederic, el protagonista, rebutja d'identificar-se amb cap dels grups polítics de la Barcelona republicana. Fins i tot s'amaga entre els cotxes quan veu una manifestació en què participa un amic, que té por de saludar, no fos cas que es pensessin que és un revolucionari.

La seva prioritat és entrar al cercle d'amistats de la senyora Arnau, la dona d'un propietari d'una galeria d'art industrial. I troba la millor manera de fer-ho: a través d'uns amics, és convidat a la tertúlia que cada dijous organitza el senyor Arnau. A més a més d'anar-hi per introduir-se en l'elit de la Barcelona dels anys 30, el seu objectiu és estar ca-

Portada de la darrera novel·la gràfica de Lluís Juste de Nin, *Barcelona 1931*.

da vegada més a prop de la senyora Arnau. Fins i tot deixa els estudis de dret una temporada per començar carrera artística i impressionar la seva estimada. Després de fracassar com a pintor, torna a la universitat, però el fet d'haver passat mig curs volent ser pintor fa que suspengui totes les assignatures. Es queda a Barcelona a l'estiu, però ha de tornar poques setmanes després d'acabar les classes perquè la seva mare, una vídua possessiva i amb pretensions de classe, ha de tancar la botiga que té a Puigcerdà per manca de clients.

Aquest és el plantejament sobre el qual Juste de Nin superposarà els esdeveniments històrics dels anys 30 fins arribar al 1963, data en què acaba la novel·la. L'autor ha volgut assenyalar els Fets de Maig del 1937 com el desencadenant de la derrota republicana. "Aquella guerra dins la guerra va ser una autoimmolació de la República", explica el dissenyador català. Ha situat les tertúlies d'en Frederic i els seus amics de la universitat al cafè Royal de la Rambla de la capital catalana, i ha donat pes específic al seu cambrer, en Boixader, anarquista convençut i detractor de la FAI i l'estalinisme. "És un personatge que m'estimo molt i apareixerà, de jove, en més projectes que preparo", confessa l'autor.

Tres llibres més pel camí. Juste de Nin no es conforma havent dibuixat cinquanta anys de la història de Catalunya. Ja treballa en la següent trilogia, *Cròniques a llapis II*, que començarà l'any 1881 i acabarà el 1931, tot just quan en Frederic arriba a Barcelona amb el tren de Puigcerdà. El primer llibre de la segona tongada repassarà els anys 20. Després retrocedirà una dècada per plasmar els anys 10 i finalment canviarà de segle per retratar el tombant entre el XIX i el XX. De moment, no revela en quines novel·les basarà les seves properes creacions. Sí que ha confirmat que el llibre emmarcat dins els anys 20 sortirà el març del 2010.

Quan li demanem per què no s'anima a plasmar l'etapa més recent de la història de Catalunya, Juste de Nin respon que "no m'hi veig amb cor, perquè ara mateix hi ha massa marro".

Oriol March Ledesma

A dalt, Frederic Morell s'amaga entre un cotxes al pas d'una manifestació a Barcelona l'any 1932. A baix, la Via Laietana de Barcelona, lloc de concentració en homenatge a Durruti, mort l'any 1936.

L'autor assenyala els Fets de Maig del 37 com a detonant de la derrota republicana